

Dış Ticaret Uzmanlık Eğitimi

Abdullah OSKAY

Abdullah OSKAY

- 20 yıl devlette farklı görevlerde çalıştı.
- Kalkınma Ajansında uzman ve birim başkanı, Ticaret Bakanlığında dış ticaret uzmanı, Kuveyt'te Bakanlık Temsilcisi ve İran'da Ticaret Müşaviri olarak görev aldı.
- İngilizce ve Farsça bilmektedir.
- 2022 yılında istifa ederek Baz Girişim'i kurdu.

Yeni Bölüm

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

Neden Dış Ticaret Yapıyoruz?

- Tarihçe
- Neden Dış Ticaret Yapıyoruz?
  - Uzmanlaşma
  - Farklı ülkelerde farklı doğal kaynakların bulunması
  - Üretim faktörlerinin farklı ülkelerde farklı seviyelerde bulunması
  - Yeni Pazarlar Bulma İhtiyacı
  - Sermaye Birikimini Artırmak
- Neden Yurtdışında Yatırım Yapıyoruz?

Dış Ticaret Teorileri

- Liberalleşme/Uzmanlaşma
- Bebek Sanayi Teorisi (Infant Industry)
- Bağımlılık Teorileri
- Merkez/Çevre Teorisi

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

- Dış Ticarete Uluslararası ve Ulusüstü Yapılar
  - Bretton Woods Sistemi (IMF ve Dünya Bankası)
- Dünya Ticaret Örgütü
- AB ve Diğer Bölgesel Bütünleşme Çalışmaları
- Uluslararası Alanda Öne Çıkan Diğer Önemli Kuruluşlar

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

Bretton Woods Sistemi - IMF

- Ödemeler dengesinde sıkıntı yaşayan ülkelere yapısal uyum programları karşılığında destekler verir.
- Bir nevi kredi derecelendirme kuruluşudur.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

Bretton Woods Sistemi - Dünya Bankası

- Dünya Bankası, II. Dünya Savaşı'nın ardından 1945 yılında Uluslararası Yeniden Yapılanma ve Kalkınma Bankası (IBRD=International Bank for Reconstruction and Development) adıyla kurulmuş, 1947 yılında Birleşmiş Milletler'in özerk uzman kuruluşlarından biri olma özelliği kazanmıştır.
- Türkiye kuruma 1947 yılında üye olmuştur. Kişi başına GSMH'ye göre yapılan dört gruplu sınıflandırmada Türkiye 3. grupta yer almakta, böylece 5 yıl geri ödemesiz 17 yıla kadar vadeli kredi kullanabilmektedir.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

Dünya Ticaret Örgütü

- 1947'de Cenevre'de geçici bir anlaşma olarak nitelendirilen Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması'nı (GATT) imzalanmıştır. Bu anlaşma 1948-1994 yılları arasında dünya mal ticaretini düzenleyen temel disiplin olarak uygulanmış ve kurumsal bir kimlikten yoksun olmasına rağmen bu alanda genel kabul gören bir çerçeve oluşturmuştur.
- Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşmasına (GATT) istinaden yürütülen son çok taraflı ticaret müzakere turu olan Uruguay Turu (1986-1995)'nin sonucunda, 1995'te kurulmuştur. Türkiye GATT'a 1951 yılında Torquay Turu sırasında taraf olmuş ve DTÖ'nün de kurucu üyeleri arasında yer almıştır.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

Dünya Ticaret Örgütü İlkeleri

- MFN - En Çok Kayrılan Ülke Şartı
- Ulusal Muamele Kuralı
- Gümrük Vergilerinin İndirilerek Konsolide Edilmesi
- Tarifeler Yoluyla Koruma
- Ticaret Politikaları Gözden Geçirme Mekanizması (TPRM)
- Çok taraflı ticaret anlaşmaları istisnası

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

Dünya Ticaret Örgütü'nün Düzenlediği Alanlar

GATT: Mal ticaretini düzenler.

GATS: Hizmet ticaretini düzenler.

TRIPS: Fikri Mülkiyet Haklarını Düzenler

Anlaşmazlıkların Halli Mekanizması

TPRM: Ticaret Politikası Gözden Geçirme Mekanizmalarını düzenler.

Kamu Alımları: TR taraf değil.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

UNCTAD

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu'nun ticaret ve kalkınma alanında temel organı olan Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) 30 Aralık 1964 tarihinde ticaret, kalkınma ve yoksulluk konularını ele almak, özellikle Gelişme Yolundaki Ülkelerde (GYÜ) iktisadi büyümeyi ve genel anlamda kalkınmayı hızlandırmak amacıyla kurulmuştur.

UNCTAD'ın merkezi İsviçre'nin Cenevre kentindedir ve organın 195 üyesi bulunmaktadır.

Gelişmekte olan ve en az gelişmiş ülkeler için sağlanan en önemli pazara giriş avantajı, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi'dir. Sistem, gelişme yolundaki ülkelerin ve en az gelişmiş ülkelerin küresel ticaretten aldıkları payın arttırılmasını hedeflemektedir. Bu çerçevede, bu ülkelerin belirli ürünlerde yaptıkları ihracatta tercihli tarife oranlarından yararlanarak düşük ya da sıfır gümrük vergisi ile pazara giriş yapabilmelerine olanak sağlanmaktadır.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

Gıda ve Tarım Örgütü

- FAO (Roma): BM Gıda ve Tarım Örgütü, açlığı yok etmek ve beslenme şartlarını iyileştirmek amacıyla 1943'te kurulan ve 1946'da Birleşmiş Milletler'in uzmanlık kuruluşu haline gelen bir örgüttür. Ülkeler düzeyinde teknik yardımlar sağlar. Eğitsel projeler geliştirerek, araştırmalar yapar ve seminerler verir. Dünyadaki tarımsal ürünlerin üretimi, tüketimi, ticareti ve depolanması, tabii kaynakların geliştirilmesi, ağaçlandırma gibi konularda danışmanlık yapar. İstatistikler tutarak bültenler yayınlar. Dış ticaret açısından önemi açlıkla mücadele çerçevesinde birçok ihale açtığından dolayı takip edilmesinde fayda vardır.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

UNIDO

- UNIDO (Viyana): Birleşmiş Milletler Endüstriyel Gelişme Örgütü (İngilizce: United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)), Viyana, Avusturya merkezli Birleşmiş Milletler sistemi içinde özel bir ajanstır.
- Amacı: Sanayinin geliştirilmesi ve modernizasyonu için belli projelere finansman bulunması, yeni yatırımlar, mevcut tesislerin işletilmesi, beşeri kaynakların geliştirilmesi, teknoloji transferi ve bilimsel kadroların yetiştirilmesi gibi konuları kapsayan teknik yardımlarla az gelişmiş ülkelerin kalkınma sorunlarını uluslararası düzeyde çözümlenmek amacıyla kurulmuştur.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu Kalkınma ve Yatırım Bankaları

- IBRD: 1944 yılında Bretton Woods Anlaşması'nda Uluslararası Para Fonu ile birlikte kurulmuştur. IBRD, Dünya Bankası'nın ana borç veren kuruluşudur. Kişi başına geliri nispeten yüksek olan kalkınmakta olan ülkelere borç vermektedir. IBRD tarafından verilen krediler; otoyollar, okul, hastane gibi altyapı yatırımlarına ve hükümetlerin ülke ekonomilerinin işleyişini geliştirmek üzere hazırladıkları programlara yöneliktir.
- EBRD: Avrupa İmar ve Kalkınma Bankasıdır. IBRD mantığıyla çalışmaktadır. Türkiye de buradan önemli oranda fon almaktadır.
- Asya Kalkınma Bankası
- Afrika Kalkınma Bankası
- İslam Kalkınma Bankası

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu

OECD

1961 yılında kurulmuştur. Merkezi Paris'tedir ve 38 üyesi bulunmaktadır. Yaklaşık 3.300 çalışana ve 390 milyon Avro bütçeye sahip olan OECD her yıl geniş bir konu dağılımında 500'den fazla rapor yayınlamaktadır.

Dünya Ticaretini Düzenleyici Diğer Kurumlar

- Uluslararası Denizcilik Örgütü - International Maritime Organization
- Uluslararası Hukuk Örgütü - International Law Organization
- BM Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu - UN Commission on International Trade Law
- Milletlerarası Ticaret Odası - International Chamber of Commerce - Ticaretin FIFA'sı
- Dünya Tasarım Örgütü - World Design Organization
- Dünya Pazar Araştırmaları Derneği - World Market Research Association
- Dünya Fikri Mülkiyet Hakları Örgütü - World Intellectual Property Organization
- Avrupa Patent Örgütü - European Patent Organization
- Dünya Gümrük Örgütü - <https://www.wcoomd.org/>
- Lloyd's - Deniz Taşımacılığı

Bazı Rapor ve Kavramlar

- İş Yapma Kolaylığı Endeksi - Doing Business Index: Dünya Bankası tarafından 2004 yılından beri her yıl düzenli olarak hazırlanır. Pandemi yılında yayınlanmadı. Üye ülkelerde yatırım ortamını etkileyen iş düzenlemelerini analiz etmektedir. Bir ülkeyle ticaret ve yatırım yapmak için bakılan en önemli göstergelerden birisidir.
- GSMH: Gayrisafi millî hasıla (GSMH), bir ülke vatandaşlarının verilen bir yıl için ürettikleri toplam mal ve hizmetlerin, belli bir para birimi karşılığındaki değerinin toplamıdır.
- Gayrisafi yurt içi hasıladan (GSYİH) ise ülke içi alım gücünü ölçmesi bağlamında önemlidir. Örneğin Türkiye, kişi başına GSMH büyüklüğü açısından oldukça gerilerde kalmasına rağmen GSYİH bakımından ise öne çıkmaktadır. Bu durum, aynı mal ve hizmetin farklı ülkelerdeki fiyatlarından kaynaklanmaktadır. Economist dergisinin de bu farklılığı ölçmek için geliştirdiği BigMac Endeksi bulunmaktadır.

Dış Ticaretin Uluslararası Boyutu Bir tartışma ile bitirelim

Kuzey-Güney Ticaretinden Bloklar Arası Ticarete (Intra-Bloc Trade)

Sömürgeciliğin bitmesinin uluslararası ticarete etkileri neler olabilir?

Bölüm Sonu

Teşekkürler

Yeni Bölüm: Dış Ticaretle İlgili Kurumların Rollerini

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - Ticaret Bakanlığı

- Ticaret Bakanlığı
  - TR'de ekonomi bürokrasisi dağınık bir yapıda idi. Nispeten toparlandı.
  - Ticaret deyince akla ilk gelen kurum Ticaret Bakanlığı.
  - Ticaret Bakanlığı Bünyesindeki Genel Müdürlükler
    - Destek Hizmetleri, Tasfiye İşleri ve Döner Sermaye Genel Müdürlüğü
    - Gümrükler Genel Müdürlüğü
    - Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü
    - İhracat Genel Müdürlüğü
    - İthalat Genel Müdürlüğü
    - Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü
    - Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü
    - Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü
    - Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
    - Uluslararası Hizmet Ticareti Genel Müdürlüğü
    - Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü
- Ticaret Bakanlığı Yurtdışı Teşkilatı (Ticaret Müşavirlik ve Ataşelikleri)
  - Uluslararası Kuruluşlar Nezdinde Daimi Temsilcilikler (AB, DTÖ ve OECD Nezdinde Daimi Temsilcilikler bulunmaktadır.)
  - Ticaret Müşavir ve Ataşelikleri

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri

- Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri: TİM, 27 sektör, 61 İhracatçı Birliği ile 100 bini aşkın ihracatçıyı temsil eden Türkiye ihracatının tek çatı kuruluşudur. Birliklerin gelirleri şunlardır:
  - a) Giriş aidatı,
  - b) Yıllık aidat,
  - c) Nispi ödeme,
  - d) Diğer gelirler.
- İhracatçı Birliklerinin gelirlerinin %8'i TİM'e aktarılır.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - EximBank

- 1987 yılında kurulmuştur. Ticaret Bakanlığı'nın alt kuruluşudur. Bankacılık lisansı var. TR'nin en büyük kredi büyüklüğüne sahip 8. bankasıdır. TR'nin en büyük alacak sigortası şirketidir. TR'deki alacak sigortasındaki payın %80'i EximBank'tadır.
- Mal ve hizmet ihracatını yapan kurumları destekler. Kredi ve sigorta olmak üzere iki destek ürünü bulunuyor. 2021 yılında 46,1 milyar dolar destek vermiştir. Verdiği desteklerin yarısı kredi, yarısı sigorta mahiyetindedir. 15.500 civarında firma ile çalışmaktadır. KOBİ oranı eskiden az iken giderek artmaktadır.
- 23 tane şube, 11 tane irtibat merkezi bulunmaktadır. Şubelerin bulunduğu illerin ihracata katkısı %90'ın üzerindedir.
- Eximbank, (i) ihracat yapan veya dış ticaret aracı firmalarıyla, (ii)döviz kazandırıcı hizmet sektöründe faaliyet gösteren firmalarla çalışır.
- Eximbank'tan kredi ve sigorta talebinde bulunduğunuzda geçmiş dönem ihracat performansınız ve gelecek projeksiyonunuz önemlidir.
- Banka 10 yıla kadar vadeli kısa ve uzun, TL veya döviz kredileri verebilmektedir. Bankanın günlük ortalama kredi hacmi limiti 100 milyon dolar civarındadır.

Dünyada ülkeler, riskine göre bankalar tarafından sınıflandırılmaktadır. Bu sınıflandırma, 1'den 6'ya kadar olmaktadır. 1 en güvenilir, 6 en güvenilmezdir. Genelde 5 ve 6'ncı derecede olan ülkelere yapılan ihracat sigortalandırmasına bankalar isteksiz yaklaşmaktadır. Sahra-altı Afrika'da birçok ülke bu durumdadır.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - DEİK

- 1985 yılında kurulan Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu - DEİK, Türk özel sektörünün dış ticaret, uluslararası yatırımlar, hizmetler, müteahhitlik ve lojistik başta olmak üzere, dış ekonomik ilişkilerini yürütme; yurt içi ve yurt dışında yatırım imkânlarını araştırma; Türkiye'nin ihracatını artırmaya katkı sağlama ve benzeri iş geliştirme çalışmalarını koordine etmekte görevlendirilmiş kurumdur.
- 11 Eylül 2014 tarihinde çıkarılan 6552 Sayılı Kanunla yeni bir yapıya kavuşan DEİK, "Türk özel sektörünün dış ekonomik ilişkilerini yürütme" görevini tamamıyla üstlenmiş olup, Kurucu Kuruluşları, üyeleri ve İş Konseyleri ile birlikte, Türkiye'nin önde gelen girişimcilerinin ve iş dünyası temsilcilerinin oluşturduğu gönüllü bir 'iş diplomasisi' örgütüdür.
- DEİK bünyesinde ülke, sektör ve özel amaçlı iş konseyleri ile çalışma grupları bulunmaktadır.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - İşbirliği Kuruluşları

- Derneklere tüzel kişiler olan şirketler de üye olabilmektedir. Belirli bir sektöre ilişkin kurulmuş birçok dernek vardır. Bu dernekler, Ticaret Bakanlığı tarafından işbirliği kuruluşu olarak nitelendirilir ve ihracata yönelik desteklerden bu derneklerin üyeleri için yaptığı çalışmalarda daha fazla destek alabildiği görülür. Bu tarz yapılar, UR-GE ve HİSER gibi çalışmalar yürütebilir. Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti çalışmalarında bulunabilir. Unutulmaması gereken nokta, ticaret heyetlerinin uluslararası alandaki koordinasyonunun Ticaret Bakanlığı tarafından yapılması gerektiğidir. Aksi durum, ülkemiz ihracatına ve ihracatçısına olumsuz etkilerde bulunabilmektedir.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - Hazine ve Maliye Bakanlığı

- Hazine ve Maliye Bakanlığı: Ekonomi Müşaviri - Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde atanırlar. Özellikle finansal bakımdan önem arz eden ülkelerde bulunurlar. Diğer birçok görevlerinin yanı sıra FinTech, yenilikçi finansman yöntemleri gibi hususları derler ve merkeze rapor ederler.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - TCMB

Kambiyo rejimi bağlamında önemli rolleri vardır. 32 sayılı Karar bu kurumun uhdesinde yürütülür. Bu karar doğrultusunda geçerli mevzuatımızda mal ve hizmet ihracatı yapan kurumların ihracat geliri dövizini 180 gün içinde ülkemize getirmesi ve %40'ını TL'ye çevirmesi gerekmektedir. Bunun takibi ise, ihracat işlemi yapan banka tarafından gerçekleştirilir. Suriye, Irak, İran ve Afganistan'a yönelik işlemler ise bu hükümden istisnadır.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

- Bünyesinde üç birim dış ticaret alanında çalışan kişiler için önemlidir. Bunlar, Yabancı Sermaye ve Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğü; OSB Genel Müdürlüğü ve Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğüdür.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - Büyükelçilikler

- Büyükelçilik tarihinde ne idi, bizde ne? Şimdi ne oldu? Temel İskit - Diplomasi kitabı önerimdir.
- Askeri Ataşe - Her ne kadar Savunma Sanayi Başkanlığı Cumhurbaşkanlığına bağlansa da, savunma sanayi şirketlerinin doğrudan temasta kaldığı birimdir.
- Eğitim Ataşesi - Genelde denklik işlemleri ile uğraşmaktadırlar. Eğitim fuarlarına da katılırlar. Ticaret Müşavirleri gibi eğitim hizmet ihracatına ticari mahiyette bakmakta eksiklikleri olsa da, ülkemizin eğitim ihracatı bağlamında önemli bir noktada bulunurlar. Eğitim ihracatında çalışan firmaların/kurumların bu müşavirlik kanalıyla Türk Okulları ve Maarif Vakfıyla temasa geçmesinde fayda bulunmaktadır.
- Kültür ve Tanıtma Müşaviri - Turizm sektörüne ilişkin çalışmalar bu müşavirliğin uhdesinde gerçekleştirilir. Sağlık turizmi ile uğraşan kişilerin Ticaret Müşavirlerinin yanı sıra bu birimle de temasta kalmasında fayda vardır. Özellikle ülkemize en çok yolcu gönderen acentelerin bilgilerine erişilmesi önem arz etmektedir. Yunus Emre Enstitülerinin koordinasyonu bu müşavirlikçe yürütülür.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşaviri - Örneğin bir müteahhitlik firmasının yurtdışına işçi götürmesi, vb. işler bu kurumun uhdesindedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Uluslararası İşgücü Hizmetleri Genel Müdürlüğü bu noktada önemli roller üstlenmektedir.
- Ekonomi Müşaviri - Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinden atanırlar. Özellikle finansal bakımdan önem arz eden ülkelerde bulunurlar. Diğer birçok görevlerinin yanı sıra FinTech, yenilikçi finansman yöntemleri gibi hususları derler ve merkeze rapor ederler.

Dış Ticarete İlgili Kurumların Rollerini - TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği: 1950 yılında kurulmuştur. TR'deki oda ve borsaların bağlı olduğu yapıdır. Ekonomik ve sektörel raporlar hazırlama, çalıştaylar yapma, Milletlerarası Ticaret Odası Türkiye Milli Komitesini kurmak ve faaliyetlerini yürütmek gibi çalışmaları vardır. A-TR dolaşım belgesi ve TIR karnesi ile ilgili sorumlu kuruluştur.

Bölüm Sonu

Teşekkürler

Yeni Bölüm: Ticaret Diplomasisi

Ticaret Diplomasisi - YKTK Anlaşmaları

- Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşmaları: Müzakereleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülür. Bugüne kadar 108 ülkeyle imzalanmıştır.
- Yabancı bir ülkede yatırım yapan yatırımcılar için büyük önem taşıyan;
  - yatırımcıya ev sahibi ülke tarafından uygulanacak muamelenin sınırlarının belirlenmesi,
  - yatırım yaptıkları ülkelerdeki temel hak ve menfaatlerinin uluslararası hukuk temelinde korunması,
  - kar transferlerinin güvence altına alınması,
  - kamulaştırma işlemlerinin şartlarının belirlenmesi
  - uyuşmazlık halinde uluslararası tahkime başvurulması gibi hususları içerir.
- Hollanda bu anlamda oldukça önemlidir.

Ticaret Diplomasisi - Anlaşmalar

- Ticari, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Anlaşması (TETİ)
- Tercihli Ticaret Anlaşması (TTA)
- Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması (TİFA)

Ticaret Diplomasisi - İşbirliği Mekanizmaları

BAZ
GİRİŞİM

- Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları (KEK)
- Ekonomik ve Ticari Ortaklık Komitesi (JETCO)
- Ortaklık Konseyi (OK)
- Yüksek Düzeyli Ticari İstişare Mekanizması (YDTİM)
- Ortak Ticaret Komitesi (OTK)
- Ekonomik Ticari Stratejik İşbirliği Çerçeve Mekanizması (ETSİÇ)

Ticaret Diplomasisi - Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmaları

- Çifte vergilendirmenin önlenmesi için bir ülkede ödenen vergilerin, örneğin gelirlerin ana ülkede toplanması halinde ödenecek vergiden düşülmesi gerekmektedir. Bu amaçla ülkeler arasında çifte vergilendirmeyi önleme anlaşmaları imzalanmakta ve bu uygulamalar giderek yaygınlaşmaktadır.
- TR'nin halihazırda 86 ülke ile bir kısmı yürürlüğe girmeyi bekleyen ÇVÖ Anlaşması vardır.
- Müzakereleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yürütülür.

Ticaret Diplomasisi - TR-AB İlişkileri

- Türkiye ve Avrupa Arasında Gümrük Birliğini Düzenleyen 1/95 Sayılı Karar
- AB'nin Serbest Ticaret Anlaşmaları ve Türkiye'nin Buradaki Yeri
- TR-AB Gümrük Birliği Anlaşması Genişletme Çalışmaları

Ticaret Diplomasisi - Ticaret Anlaşmaları ve Bölgeselleşme

- İkili Ticaret Anlaşması, Tercihli Ticaret Anlaşması, Serbest Ticaret Anlaşması, Gümrük Birliği, Ekonomik ve Parasal Birlik
- Dünyada ikili ticaret anlaşmalarının önemi giderek azalmaktadır. Dünya ticaretinde bölgeselleşme eğilimleri ise artmaktadır.
- Türkiye, AB ile Gümrük Birliği Anlaşması kapsamında ikili anlaşma imzalarken Gümrük Birliği'nin kapsadığı alanlarda taviz veremez.
- Avrupa Birliği
- Avrasya Ekonomik Birliği
- NAFTA
- ASEAN
- APEC
- MERCOSUR
- Latin Amerika'daki Ekonomik Birlikler
- Afrika'daki Ekonomik Birlikler
- En Az Gelişmiş Ülkelerden Gelişmiş Ülkelere Açılan Kotalar
- Gelişmiş Ülkelerden En Az Gelişmiş Ülkelere Yapılan Yardımlar

TR'nin Serbest Ticaret Anlaşmaları

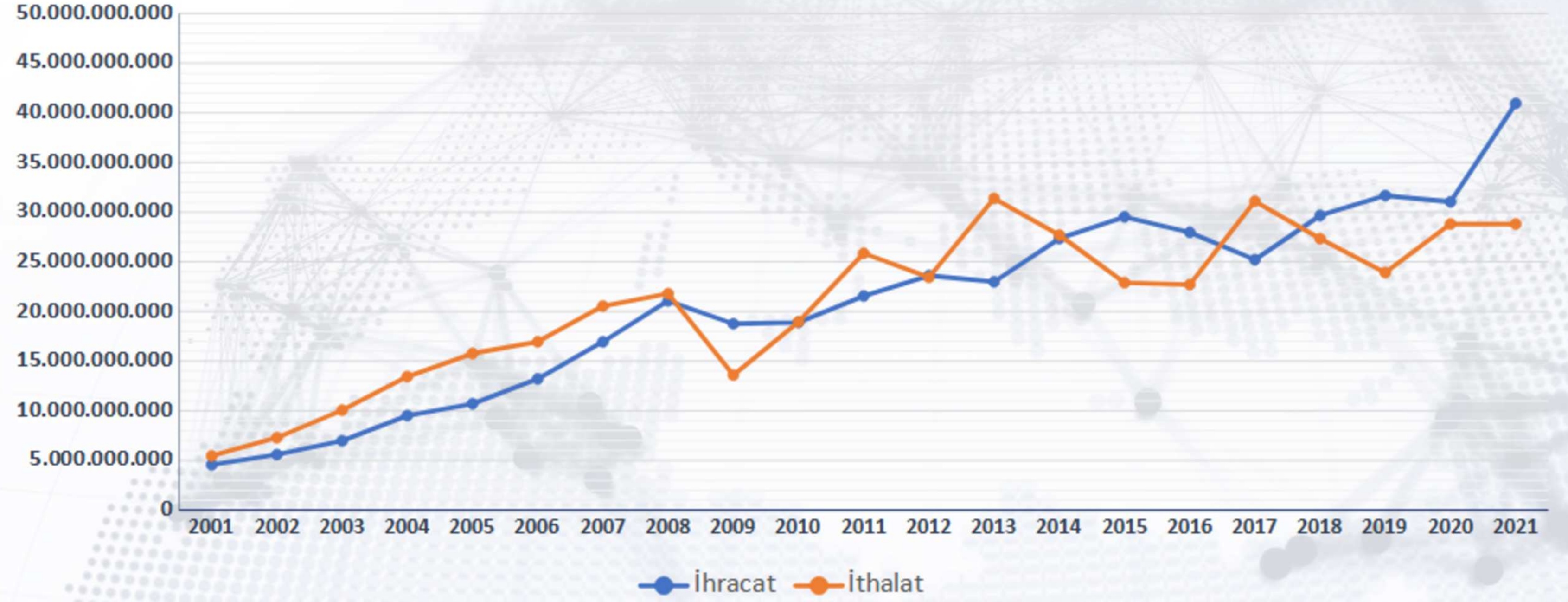
YÜRÜRLÜKTEKİLER	
STA	
EFTA (1992) Revize EFTA (2021)	Sırbistan (2010) Revize Protokoller (2019)
İsrail (1997)	Karadağ (2010) Revize Karadağ (2022)
Makedonya (2000)	Şili (2011)
Bosna Hersek (2003) Revize Bosna Hersek (2021)	Morityus (2013)
Tunus (2005)	G. Kore (2013)
Filistin (2005)	Malezya (2015)
Fas (2006)	Moldova (2016)
Mısır (2007)	Faroe A. (2017)
Arnavutluk (2008)	Singapur (2017)
Gürcistan (2008)	Kosova (2019)
Birleşik Krallık (2021)	Venezuela (2020)
TTA	
İran (2015)	Azerbaycan (2021)

MÜZAKERELERİ TAMAMLANANLAR
STA
Lübnan
Katar
Sudan
Ukrayna
TTA
Özbekistan Pakistan

MÜZAKERELERİ DEVAM EDENLER	
Aktif STA Müzakereleri	Diğer STA Müzakereleri
Japonya	Peru
Tayland	Kolombiya
Endonezya	Kamerun
B.A.E	MERCOSUR
	Kongo D.C.
	Körfez İşbirliği Konseyi
Aktif TTA Müzakereleri	Ekvator
Moritanya	Meksika
	Seyşeller
	Cibuti
	Çad
	Somali

GİRİŞİMDE BULUNULANLAR
STA
Vietnam
Hindistan
Orta Amerika Ülkeleri
ABD
Kanada
Cezayir
Güney Afrika Cumhuriyeti
Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri
Libya

Türkiye'nin STA Ülkeleriyle Ticareti (milyon \$)

Bölüm Sonu

Teşekkürler